

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul foil e scăzut la numai
82 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat”
li-se dau gratuit. — In Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Jol

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foata Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 2 dollari. Banii se trimit
la dl Iohn I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foli
la Orăștie se dă de știre prin o cartă postală.

Limbile de foc...

Să nu uităm a face să se pogoare mereu asupra poporului,
umplându-l pe el de lumină...

Pogorirea Duhului Sfiat în chip
de limbile de foc peste Apostolii
Domnului, nu trebuie să o pomenim
numai ca pe o minune cerească
de acum două mii de ani, — ci,
ca toate învățăturile și minunile ve-
nute dela Domnul Iisus, trebuie să
le aplicăm înțelesul la viața zilelor
noastre.

Prin „limbile de foc” pogora
Domnul lumina și curajul în Apos-
toli săi cei înșălmânțați de pri-
gonirea Iidovilor. Apostolii săi și
următorii lor în lume, trebuie să facă
același lucru cu mulțimea credin-
cioșilor lor, pe care Domnul a fă-
cut-o cu dinșii: Să ducă mereu
„limbile de foc”, celor ce ascultă
de dinșii, sporind întru acela lu-
mina, și curajul de a lupta lupta
dreaptă a vieții!

Și pilda trebuie să ne vie de
sus. De aceea ne bucurăm și ni-se
pare că bine se împlinește rostul
slintei sărbători a pogoririi limbilor
de foc, când privim și ne gândim
de următoarele fapte ale zilelor
noastre:

Arhierii între popor.

Erau vremuri, și nu-i demult
de atunci, când un împărat nu se
vedea mai mult ca odată într-o viață
de om, în cutare parte a țării sale,
— doar când îl cerea slujba de a-și
vedea marile manevre împără-
tești... — Ba nici Arhierii nu se
coboară între popor, decti rar de
tot, la cîte-o sfințire de biserică.

Schimbatele vremuri de azi, ne
aduc și în privința asta întoarcere
spre bine a lucrurilor. În România
ngastră inhibă și nesămănat mai
democratică decti eră putreda Aus-
tro-Ungarie, — Regele, un suflet cu
multe porniri bune pentru popor,
— merge foarte adeseori prin țară,
mai la o sărbare culturală, mai să
ducă mângăere la o nenorocire (ca
la Lupeni), mai la o paradă mili-
tară, mai la o vînătoare. Nu stă tot
închis între zidurile mândre și ze-
metii a cutărui castel regesc... Mi-
nistrii Lui asemenea. Nu-s măreți,
de cer să le zici „Excelență” și să
te umilești naintea lor ca naintea
unor atotputernici; vin și stau de
vorbă cu poporul, arată că doresc
să-i audă păsurile și, după putință
să facă ceva pentru popor.

Același lucru cu Arhierii. Azi
Arhierii se coboară mai des din
tronurile lor și își cercetează cre-
dincioșii, ducându-le mângăiere și

Incurajare pentru luptele grele ale
vieții, — ducându-le duh, limbile
de foc.

Și bine fac, că așa fac.

Arătam în numărul trecut, că
înalt Preasfințitul Metropolit gr-or.
de Sibiu, a cercetat Să cuimea,
unde avem parohie de mai pri-
mejduite din punct de vedere na-
țional; unde, dacă le citești evanghe-
lia românește, trebuie să li-o în-
cuesti pe ungurește, că altfel ei nu
se aleg cu nimic.

Un popor bun și prigonit de
soarte, mai tare ca ori-care altul, e
apoi poporul Moșilor din Munții
Apuseni, cei cu pământ sărac și
cu păduri închise naintea usei că-
șei lor... Dacă oarecare parte a
poporului nostru are trebuința de mî-
găere, de sfat și de ajutorare, —
apoi Moșii din Munții-o au!

De aceea însemnăm ca lucrul îm-
bucurător, că noul Episcop gr-or.
al Clojului, de care se țin și Moșii
ortodocși, — s'a hotărît să-i cer-
cezeze, ducându-le binecuvîntare și
sfat și întărirea bunei nădejdi, că
și a lor soarte trebuie să se întoarcă
spre bine, care cât mai bine, cât
mai curînd!

Intîia sa călătorie, zisă vizita-
țiune canonică, printre Moși, a fă-
cut-o Părintele Episcop Nicolae I-
van în zilele acestea, Sămbătă, Du-
minecă și cele următoare, începînd
cu orașul Turda, unde au fost săr-
bări frumoase bisericești din acest
prilej, — apoi și-a urmat drumul
pe vesela Vale a Arieșului, atingînd
Lani în 22 Mai comuna Sănu-
hain, Buru, Lungești, Ocolișul-mare,
Sălcuia de sus și cea de jos, Bră-
z-ști și Sartăș. Ajuns la Baia-de-
Arieș (Ofenbaia) arhierul a avut
o primire din cele mai frumoase,
— primire închinată nu numai per-
soanei celui ce vine în numele Dom-
nului, ci dovadă vie a alipirii cele-
lor calde a poporului spre biserică
lui Dumnezeu. Prea Sfinția sa a
slujit și aci liturgia încununat de
mulți preoți, a vorbit poporului pi-
curînd duh în duhul lui și inimă
în inima lui, — apoi s'a dus la ci-
mitir și a binecuvîntat mormintele
celor adormiți în Domnul în
dreaptă credință.

Așa și pe aiuroa. Ieșirea Arhie-
reilor printre popor înalță sufletele
și întărește credința și nădejdea
bună. Precum și trebuie să fie. Că
fără de aceea, toată viața noastră
în zadar ar fi — și adîncul rost al
pogoririi limbilor de foc, am arăta,
că nu l-m înțeleg.

Știri politice

Germania — fătarnica.

Între Ministrii Germaniei, e pe
cale a izbucni o criză (neînțelegere
cu risipire). Anume cancelarul
Wirth, nu se mai înțelege cu mi-
nistru de Finanțe Hermes. Acest
din urmă a fost la Paris pentru a
cerca înțelegeri cu guvernul fran-
cez privitor la plășile ce Germania
are să le facă Franței ca despă-
gubiri de războiu. Acolo Hermes
se vede că avea poruncă să facă
pe proșt, să spună că Germania
e pe d-ic, e pe cale de a bran-
crola, n're de unde plăsi alita cit
i se cere, — și altele. Ci ministrul
a uitat pe o clipă de porunca de-a
face pe fariseul și, într-o zi, a mă-
turat că de, Germania își poate
aduce cumpăna dreaptă în
buget, poate ajunge să albă altele
venite cîte cheltueți!

Iar asta, firește, înseamnă că
poate și să și plătească datorile!

Cancelarul (mai marele peste
ministri) s'e supărat de această
măturare scăpată de Ministrul de
Finanțe, — și e vorba să l înăture
din slujba lui, căci cum a culezat
a spune adevărul și nu a știt
juca până în sfîrșit pe fariseul și
cerșetorul de milă fășărit?

Deia Genua.

Vorbînd despre cele petrecute
la Marele Sfat dela Genua (Ge-
nova), ziarul „Le Journal” din
Paris are cuvinte bune despre fe-
lul cum a fost spărită acolo Ro-
mânia. El scrie că rolul (rostul) in-
titulului ministru Brătianu a fost foarte
însemnat și a ieșit pentru țară în
chip fericit. Căci atunci când solul
rus Cicerin, a ridicat cuvînt asu-
pra Basarabiei, acesta s'a lăbit de
șinta hotărîtă, dar înălțită, a dlui
Brătianu.

Iar ziarul „Figaro” spune că
Franța are lipsă de bună înțelegere
cu Mica Antantă (România, Serbia,
Cehoslovacia și Polonia), — apoi
vorbînd în deosebi de România,
ziarul francez spune că sub gaver-
nului de acum are nădejde, că sta-
rea morală și materială a țării, se
va îmbunătăși și țara va ajunge tot
mai mult o străje a bunei rînueli
aci în Răsăritul Europei și va spori
și înalță. Aflăm aceste știri în zia-
rul „Patria” din Cluj. Bine-ar fi
să fie așa.

Odinioară și acum.

Roata vremii în Basarabia.

— Amintire din Chișinău —

În Main 1912, în Chișinău era
paradă mare — turistă: Să sārba
împlinirea alor 100 de ani decînd
trupul viu al Moldovei a fost rupt
în două, pe unde-l strătăia apa Pru-
tulni, și jumătatea cea mai mă-
noasă a Moldovei, Basarabia, a fost
alipită la Rusia, deși nici 2 la
sută nu se găseau Ruși în această
țară.

Și venit-a Țarul la Chișinău și
venit-au, cu el ghinerari cu căciulele
ciudate oa funduri de farfurii (tăiere)
și venit-au zbirii mari și mici, că
să primească închinarea de multă-
mire a norodului locuitor al Basa-
rabiei, pentru că de o sută de ani
are „fericirea” de a sta sub „o-
blăduirea” tătucului dela Miază-
noapte...

Și-a pregătit țarcovnicii (sluj-
bașii) încurșile așa fel, ca Țarul și
și Cartenii și Generalii săi, să credă
că nu este în nesfîrșita Rusia colț
de pământ mai „rusesco” ca Basa-
rabia și norod mai alipit, mai mul-
țămîit că e alipit de Rusia, ca
norodul Basarabiei.

Și ca sămîn care să grăiască
prin veacuri, pe vecie, despre fe-
ricirea pe care o simțea Basara-
bia la împlinirea întăului veac de
obladuire rusească, în fața împă-
ratului Nicolae II s'a desvilit un
trafaș Monument, în al cărui
vîrf sta, turnat în bronz, chipul
împăratului Alexandru, cel ce a rupt
Basarabia din Moldova și a „feri-
cîto”... Iar cît tot stăpîni uriaș de
piatră de sub bustul împăratului,
în față stăteau unei cocoane
mîndre, încununate, — care era
Rusia, izbăvitoarea, și în față ei
o femeie mai mărunțică, o țărăncă
în port moldovenesc, se închina,
îngenunchind cu mîinile înălțate
spre „binefăcătoarea” cocoană și
Doamnă a ei. Și scrisoare eră pusă a-
lătura de închinătoare, care spu-
nea: „Basarabia recunoșcă-
toare” (mulțămitoare)...

Dar abia trecură 5 ani ca 5
clipe, dela ziua acestui tîmbălău
în care minciuna și fătarnicia a-
mețeau pe un Domnitor să creadă
că acolo lumea se rupe după gra-
țiile lui și moare de fericită că-l
vede, — și în 1917 Rusia pră-
bușindu-se, înecată de ale sale pă-
cate, — Basarabia își rupe lanțu-
rile și întorcându-se cu fața spre
apus, cătră mama spre care de 100
de ani n'avea voie a-și întoarce
ochii săi, o cheamă cu glas duos
oă vie s'o scoată din robie, s'o ad-
ducă iar la stîna său cu adevărat
iubitor.

Și cînd în 1917-1918 am mers
la Chișinău, nimic nu ne izbea mai
respingător privirea, ca monumentul-
monstru, în care Basarabia era
cioplită în chip ca o roabă ce stă

să sărute poalele haine stăpânei sale izbăvitoare...

A fost pentru noi o fericire, ca o cadere de piatră de pe suflet, când într-o zi un platon de soldați Români veniă și învâliă în rogojini nebunul chip, ca să nu mai fie văzută de nimenea minciuna mare ce el intruchipă. Iar peste 2 săptămâni alt platon de soldați veniă, îi legară „Impăratului” o funie de gât și trăgând îl poștiră jos la pământ din înălțimea de unde privea de 5 ani poporul de pe ulița ce i purta numele. Să se ducă la Muzeu, dinpreună cu cele 2 cocoane mincinoase de lângă el.

Acum sunt zece ani dela înălțarea aceluia Monument și dela înălțarea de 100 de ani de rubiea Basarabiei.

Cu cât mai senin lucește azi soarele peste norodul Basarabean, care e iarăș el domn în țara lui, și ce deosebire e între azi și atunci...

Alegerile.

De ce ne-am temut, nu am scăpat. Am fi dorit așa de mult ca, pentru a domoli cât de cât nemulțumirile îngrămadite în inima poporului din Ardeal pe urma alegerilor trecute, — guvernul să lase de dato asta libere alegerile, și atunci din 11 locuri, cel puțin în 10 locuri leșeau aleși deputați de-al Partidului Național. Și multe inimă azi-măhnite, se mai luminau, multe frunzi se mai descreșeau.

Guvernul însă nu s'a putut scutura de cererile unor parizani ai săi, și îngedând săruișelor lor, n'a dat libertatea dorită și dreaptă și legiută alegerilor, — și așa Partidul Național n'a putut câștiga toate scaunele de deputați ce i se cădeau după dreptate în aceste alegeri întregitoare. Și iar s'au umplut multe inimă de măhnire și iar trebuie să treacă multă vreme, până să se însenine...

Iaca ce aflăm până Mercuri la încheierea acestei foi:

La Tilegrad (in Bihor) candidatul Partidului Național, dl Iosif Tărău, a fost ales cu 2000 voturi mai multe decât ale dlui Dr. Tripou.

La Celca (in Bihor) dl Alexandru Lăpădatu, profesor universitar in Cluj, liberal ales.

La Târgu-Murăș, dl Adrian Popescu al Partidului Național.

La Șomcuta Dr. Dobrescu, al Partidului Național, a intrunît cu 50 voturi mai mult, dar zădărnindu-se alegerea în 3 secții, se urmează peste 3 zile.

La Carașeu Dr. Nișescu, al partidului Național, a avut cele mai multe voturi, dar nu destule, că s'au împărșit între 3 înși. Va fi alegere nouă (balotaj).

La Sifal George și Cic-Sereda, au fost aleși 2 Unguri.

La Modos (Bănat) un Șvab. Așadar pân'acum: 2 Naționaliști, 2 Liberali, 2 Unguri și 1 Șvab — apoi 2 alegeri nouă.

— Pentru alegerea de senator la Arad, s'a dat o luptă destul de viuă: Românii s'au grupat în jurul celor 2 candidați Români: Dumitrescu Bumbăști, țărănist, fost în rindul trecut senator al acestui cerc, și candidatul independent (fără partid) Moldovanu. Dumitrescu Bumbăști a intrunît 871 voturi, Moldovanu 220 voturi, — la olaltă 1037 voturi.

Candidatul maghiar Zima Tibor însă, a intrunît 1398 voturi, și așa a fost declarat (vesilii) ales. Căci ungerii nu s'au împărșit, ci au înținut toți la olaltă, dând și prin asta pildă Românilor, cum ar trebui să facă și ei. Că dacă și Românii și-neau împreună, și voturi românești se adunau mai multe. Dar așa văzând că doi Români se luptă între sine, mulți s'au necăjit și au atal de-o parte, — și așa biruința Maghiarului a fost mai ușoară.

UNELE—ALTELE

Și Ungurii — ca noi...

Și în Ungaria s'au făcut alegeri nouă pentru dieta din Budapesta, în săptămâna trecută. Guvernul a luat-o și acolo cu „mână tare”, înclt și-a scos aproape numai deputați de-ai săi. Din 141 ceruri, candidații (doriții) guvernului lui Horthy, au ieșit în 121 locuri, în alte 15 locuri e balotaj (va fi alegere nouă) și abia în 5 locuri au izbucit deputați de-ai altor partide, anume din cei de-ai fostului Tisza.

Strașnice alegeri. Ungurii ne-au chiar întrecut!

Evreii vor Partid Evreesc.

De curind s'a ținut la Galați un Congres (mare sfat) al Evreilor „pământeni” (adecă născuți și trăiți în țară).

Cu acest prilej s'a ridicat cuvânt și s'au săltat perciuni, cari cereau că Evreii din toată România să formeze un Partid Politic național evreesc. A intra în acesta să fie poștiți și toți Evreii din ținuturile noi: din Basarabia (unde e un stup de Evreii), din Bucovina (alt stup), și din Ardeal, Bănat și Crișana.

Căci, zic ei, acum vorba asta-i la modă: libertate depioă tuturor „neamurilor”. Noi încă să pășim și să ne cerem loc de frunte în țară, ca neam evreesc.

Oindul lor duce departe. Ei zic: Să cerem ca la alegeri noi Evreii din toată țara, să votăm pe liste evrești întocmite peste toată țara. Cei 100—200 de Evrei din cutare orașel, nu pot ajunge să-și aibă trimisul lor în sfatul țării în veci, dacă votează și ei cu mulțimea cetățenilor din orașul lor. Noi să cerem, că: Românii să voteze cu Românil, Ungurii cu Ungurii, Nemții cu Nemții, Evreii cu Evreii, — ca așa, dacă în toată țara sunt 13 milioane de Români, 2 de unguri, unul de Nemți, unul de Evrei, — tot la 13 deputați români să între în sfatul țării 2 unguri, 1 Neamț și 1 Evreul.

Cu alte cuvinte, dumnealor vreau să fie lume deosebită în lumea noastră, stat deosebit în lăuntru statului nostru!

Nici n'ar avea dumnealor gust rău.

„Apărarea Națională”

Am primit la redacție Nr. 3 și 4 din revista „Apărarea Națională”, revistă care are ca țintă de frunte a ei, ba ca singura țintă, să deschide ochii cetitorilor asupra primejdielii celei mari și prea puțin luată azi în samă de lumea românească: primejdia jidovizmului începând cu notișele de pe învelitoare, toate paginile revistei sunt cuprinse numai de cercetări asupra pornirilor și lucrărilor jidanilor, de a otrăvi viața altor neamuri, a le arunca în ochi gaze „lacrimante” cari să le orbească, ca apoi, ei, jidanii, mai ușor să le jăfulască.

Noi, care demult băgăm de samă cu nespuse părere de rău, că din mâna gazetelor românești, de o vreme n'coace, mai ales după răzdoi, lipsește aproape cu totul biciul, a cărui plezne mai trebuie scindredite din când în când, cât de des, asupra valurilor jidovești ce ne dau mereu asalt; că lipsește mitrailiera care trebuie să mai tragă câte-o șarje de gloanțe spre tranșeele jidovești, cari nu slăbesc a ne ataca din ascunzișuri, — vedem cu bucurie tipărirea unei reviste ca „Apărarea Națională”, a cărei nevoie era chiar foarte simțită.

Cei cari, ca și noi, sunt adecă uimiți de măsura îndrăznelei evrești, care și în România, ca în toată lumea, e tot mai mare, — și ar dori să aibă în privința asta o cetire interesantă, instructivă și folositoare, — să ceară numere de probă din revista: „Apărarea Națională”. București, Hotel Regal, camera 35. Apare la 1 și 15 a fiecărei luni; costă 60 de Lei pe an.

Noi vom aduce spicuri din paginile acestei reviste, o foarte mare poșivnică a iudaizmului care a inveninat mare parte și din viața noastră de obște, viața comercială, gazetărească, și chiar morală, și amenință a ni-o otrăvi de tot! Iată, de pildă, ce notișe aflăm în Nrul mai nou (4, dela 1 Mai):

— E de mirat zelul, ce-l pun Românii ca să înlesnească lucrările de împlinire a Talmudului (Biblia jidovească): Două din trei părți a caselor cari făceau fala capitalei (București), au fost vândute zulușitorilor (jidaniilor)!. Și cum negoișul e tot în mâna celor tăiați împrejur, — inima regatului (orașul de frunte al țării) a trecut prin asta dela cei cari au zidit-o și au apărato cu sângele lor și al strămoșilor, — în ghiera jidanilor, dușmani neîmpăcați a tot ce nu e trecut pe sub briciu...

Și dacă și-ar da prețuri, barem. Dar milionul pe care-l plătește ovrelul azi pentru o casă care nainte de războiu se vindea cu o sută de mii, — nu prețuește decât 70 de mii de franci (adecă ai căpătat mai puțin decât înaintea războiului în bani buni!).

Alta. — Cu felul evreilor de a-și schimba numele, ca să-și dosească viața, nu ne am mira dacă într-o zi am ceti că „Burăh” a cerut Ministeriului voe a se iscăll... Isus Nazarineanul...

A fost dăunăzi la tribunalul de negoț un proces de bancrută, a Băncii Comerciale împotriva lui Isidor Stroe Lupescu... și s'a aflat că până mai ieri îl chema: Ițic Zdrul Wolff...

— În Nr. 3 arată de cine e condusă azi Rusia, a cărei stări ca de pe altă lume, din iad, le-am arătat și noi de repetite ori în această foale. Iacă cine conduce azi Rusia (date arătate de un ziarist englez ce a stat mai mult în Rusia):

În Ministeriu (Conziliul „Comisarilor Poporului”) sunt 22 de miniștri, între cari numai 2 Ruși, 2 Armeni și 1 corcitură de Rus cu jidancă, și ceialți 17 „miniștri” toți Jidani!

În singuraticile ministere, slujbașii conducători sunt:

Comisariatul (ministeriul) războiului: Nici un Rus! 1 Neamț, 8 letoni și 34 Jidani!

Comisariatul internelor (trebilor din lăuntru ale țării): 2 Ruși, câțiva germani, armeni, poloni, etc. și 45 Jidani!

La comisariatul pentru legăturile cu străinătatea (Ministeriul de Externe): 1 Rus și 17 Jidani!

La Finanțe (peste banii țării) 2 Ruși, 2 de alt neam și 26 Jidani!

La Justiție (peste tribunal și Judecătorii): 1 Armean și 18 Jidani, Ruși, nici unul!

La Școale: 2 Ruși, 4 alte neamuri și 44 Jidani!

Gazetari „oficiali” (adecă de încredere al guvernului) sunt 42, dintre cari 1 Rus și 41 Jidani!

Și vă mai mirați că poporul rus e dus la prăpăd, cum e dus?!

Scrisori.

Din Coșteul-mare.

8 Maiu 1922.

Și în anul acesta s'a ținut în comuna noastră Coșteul-mare obicei-nuită „Rugă” și ea a reușit peste așteptare de bine. A luat parte popor foarte mult, țărani din loc dar și din comunele vecine și cărturari număroși.

Ca să ridice frumșea zilei, bravul învățător a pus în programul Rugei, să se joace și o plesă teatrală, care să facă nu numai petrecere plăcută privitorilor, ci să fie și îndreptătoare, morală, pentru număr-roasa tinerime ce se adună la astfel de prilej. S'a jucat piesa populară, într'adevăr buna „Vodă în baie”, în 3 acte, de I. Baci, preot penz. (se poate căpăta la autor în Lugoj, cu 6 Lei trimisă franco, sau 16 Lei cu role cu tot). Jocul a plăcut foarte mult poporului adunat. Tinerii cari au avut roluri au dovedit mult curagiu și istețime, și privitorii i-au răsplătit cu bogate aplauze (bateri în palme). Fie laudați ei și harnicii lor instructor, învățătorul.

Unul de față.

Din Călanul-mic.

— Asociațiunea pe sate. —

Duminică în 25 Maiu bucurie mare a avut poporul din Călanul-mic (cercul Deva), căci Despărțământul „Asociațiunei” a ieșit în această comună cu folositearele sale prelegeri culturale.

Nainte de prânz a fost slujba Dzeiască, după care, în fața unui popor foarte numeros, dl director Duhora și învățătorul Socaciu și-au ținut disertațiunile lor măestre și foarte folositeare poporului. După aceea iubii oaspeți au luat masa la casa primitoare a primarului Georgescu, — iar după masă s'a desășurat programul producției țărănești bine pregătite. Era o plăcere să vezi țărani tineri cu atâta istețime de cuvânt și plăcere a-și arăta inima lor bună pentru limba și cultura națională. Iar orchestra (muzica) muncitorilor din Crișeni (Călan), condusă de dirșgentul ei Wollner, a desfășurat poporul adunat cu cântări alese și plăcute.

Suntem adinc mulțămitori conducerii Despărțământului Asociațiunii pentru praznicul cultural ce a făcut comunei noastre, și tuturor cărturarilor din loc, preot, învățător, notar și frunțași săteni, cari au conlucrat și au ostenit ca sărbătoarea bine să reușească.

— Sâmbătă în 3 Iunie (la Constantin și Elena) Despărțământul ține prelegere culturală în Batiz, — unde poporul îl așteaptă cu drag, pregătind locul de prelegeri și producție în o poiană plăcută la pădure.

E bine că așa se mai învlorează sufletul poporului și se sporește dragostea lui pentru așezămintele culturale naționale.

Un privitor.

O plângere.

— Din Ianova. —

Dle redactor. In comuna noastră Ianova (județul Timiș) este o moșie de 160 jugăre, care e a unui domn care azi locuiește în Budapesta, — și așa după lege moșia lui cade sub expropriere (răscumpărare și împărțire între plugari). Până acum moșia a fost dată în folosință plugarilor lor prin «arândă forțată» (cu sila).

Acum de-odată noi, cari îl ținem în arândă, ne trezim că *ju-pânul din Pesta și-a câștigat dreptul de a și vinde moșia! Și a dat unei Bănci din Timișoara însărcinarea de a-i vinde moșia. Și moșia s'a și vândut, în loc să fi stat la împărțit după lege!*

Drept întâi de cumpărare au avut acei cari o țineau în arândă, dar mulți din aceia lute au vindut-o mai departe la unii veniți din America, cari le-au dat mai mult pe pământ. Și eu avusem 2 jugăre de țânăță, dar cei în «drept» le-au luat de la mine, că n'am putut da pe ele altii și să plătesc „aldămașele” pe care alții le plăteau, ca să ajungă ei la pământ... Oare să poate și așa?

D. N., econom.

Sfătuim pe fratele D. N. să facă întrebare la Comisia județeană pentru împărțirea pământului, care trebuie să fie la județ (la casa comitatului, în Timișoara). Acolo i se va lămuri dacă Banca a avut ori nu drept a parcela moșia celui dus la Pesta. Noi credem că nu. Și cumpărăriile făcute asupra unei moșii care, după lege, cade sub împărțire, nu se pot întabula. Comisia de expropriere trebuie să facă rindul și moșia s'o împartă celor îndreptățiți prin §. 92 al Legii Agrare pentru Transilvania și Bănat.

Unde vom ajunge?

— Să ne apăram drepturile cu parul? —

O întâmplare, care ar trebui să pună pe gânduri pe cârmucitorii țării, s'a petrecut zilele astea la Diclosământin.

Funcționarul (slujbașul) județean Vasile Doctor, a ajuns e au mai fi „lul iubit” al noului Prefect Dr. Emil Folea. Acesta, — cum s'a făcut în multe locuri după alegeri, — a pus la cale pe cei de sus, ca să strămute de aci, din județul Târnavei mici, pe Vasile Doctor, oblu în Dobrogea, unde nu cunoaște suflet de om, unde nu știe obiceiul, legi, nomic, și unde mai merita să-l de aci, și fiind că e strămutat „din pedepșă”, numai bune n'o să-l facă.

S'a luptat omul cât a putut împotriva strămăturii, a cercat să înmoaie inimile zellor farioși, a făcut toate întreprinderile ce a putut, ca doară doară nu va fi smuls de aci unde s'a deprins și ar mai sluiji cu drag. Dar — în zadar.

Când a văzut cu totul s'a sfârșit, a așteptat într-o zi pe prefectul județului, Dr. Folea, în fața casei comitatului, și mergând spre el, l'a izbit de câteva ori oblu în cap cu un băț destul de greu! Prefectul a căzut jos amețit; vrășmașul său l'a mai dat câteva și cu piciorul, apoi a plecat, răzbutat.

Azi Prefectul se află în spital în stare destul de grea, — funcționarul desnădăjduit — în arest.

E departe de noi să spunem că bine a făcut slujbașul în vorbă, — dar trebuie să arătem, că jocul cu linștea vleit slujbașilor, cari sunt luați așa nelam-nesam, și trântiți de colo-colo, încă e un joc

pe cât de nedrept, pe stăt de primejdios. Iacă pe unii îl împinge pe marginea desnădejdi și la faple nesocotite.

Dar urmarea cea mai nenerocită e aceea, că se sînge în ori ce tînr vola de a se mai pregăti pentru carierele de slujbași ai țării, în care el nu are siguranța zilei de mâne. Ori-ce om care simte în sine numai nișcă putere de a lupta cu viața, nu va mai vrea să fie slujbaș, iar slujba, se va mai cere numai cel ce pe alte cărări ale vieții nu se simte vrednic a pasi.

Că asta ce însemnează pentru nivelul viitor al statului de slujbași, — o poate înțelege ori cine.

Întâmplarea tristă dela D. Sântărmărlir ar trebui să dea de gândit celor ce prea se joacă cu slujbașii ca cu niște bile ce le poți arunca unde vrei.

NOUȚĂȚI

Starea principesei Elisabeta este tot grea, — doar că doctorii cred că a trecut peste primejdia cea mai mare și a intrat în starea de însănătoșire. Așa, fiind mai liniștită asupra sorții scumpei lor fiice, Maestățile Lor Regele și Regina, au plecat Vineri în săptămîna trecută, dela Atena napoi spre casă.

Căsătoria Principesei Mărioara cu Regele Alexandru al Străbuciei, a fost amănată pentru ziua de 8 Iunie, fiindcă M. L. Regele și Regina erau duși din țară pe zilele cînd se plănuse căsătoria. La 8 Iunie căsătoria va avea loc, — dacă stare sănătății Principesei Elisabeta nu se va îngreuna de nou, tulburînd pacea și bucuria Cartii Regale. În acest oaz căsătoria se va amăna încă.

Cercetașii din Orăștie, depun în ziua 1. de Rusalii la orele 11, Legământul cercetășesc în Piață, — iar seara la 8^{1/2}, Producție teatrală, cor, declamări și dizertație, — în sala dela Central. Urmează „Postă universală” și joc. — Pentru țărani și soldați galeria gratuită.

Imbrăcare de copii. „Casa Muncii” dela Căile Ferate Române, avînd frumoase venite și fonduri din ce se adună pentru ea, — a hotărît să imbrace 10,000 de copii între 7—16 ani, de-ai personalului de funcționari ori muncitori lipsiți dela Căile Ferate.

Ci fiindcă suma ce s'a adunat în acest scop, a ajuns cifra de 7 milioane Lei, numărul copiilor ce vor fi imbrăcați, va fi, se crede, aproape în-doit de cît se credea. Căci cheltuiindu-se 500 Lei cu un băiat, se ajunge la vre-o 15.000 de inși.

— Aceiași „Casă a Muncii” împarte premii între copiii de școală a personalului de Căile Ferate dela școlile ajutate de Căile Ferate.

— În ținuturile alipite, ea împarte premiile între copiii de școală a slujbașilor streini, cari vor arăta mai bun spor în limba română.

Plățile preoților au fost cu oera îmbunătățite de stat, și anume: preoții cu studii academice, vor primi 600 Lei salar fundamental lunar, cei cu seminar (3 ani teologie) câte 500 Lei, capelanii 400 Lei, preoții cu pregătire mai puțină (moralistii) câte 350 Lei. Aceste salarii li se socot așa dela 1 Aprilie.

Dela postă, Acei cari mai au Mandate postale din vremea stăpînirii maghiare, și cari atunci, la urmă, pentru învîlmășala vremilor, li-au rămas neplătite, — să se înfățișeze cu ele acum la Oficiul postal, care va lua măsuri în treaba acestor mandate.

Căsătorie. Dl prof. Victor Jacob dela Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie și dșoara Letiția Secărea, profesoară la Școala Medie de fete de aici, își sîrbează cununia în 5 Iunie (a doua zi de Rusalii) în biserica gr. or. română din Șibot.

Bucureștii — nu mai pot primi atîta lume care vrea să i cerceteze. Prefectura Poliției Capitalei București, aduce la cunoștință prin ziare (foi), că de vreme-ce foarte multe Congrese (mari adunări) de tot felul, ca: congres de învățători, de preoți, de studenți, de muncitori, congres de partid, și altele, s'au înștiințat că vor să se țină în luna aceasta Iunie, în București, — Poliția le face cunoscut că nu le poate face rost nici de atîtea locuințe, nici de hrana cîtă s'ar cere pentru zecile de mii de oameni ce s'ar aduna, și-i sfătuie pe doritorii de a se întruni în congres, să-și cante locul de adunare în alte orașe ale țării, cari nu s'au așa îmbulzite ca Bucureștii., Interesant.

Faptă bună a săvârșit dl Director al Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie, Aron Demian, care a făcut orfanului de război Iosif Moldovan din Balșa un rând de vestimente bune și 2 perechi de ghete. De altfel acest orfan, tot numai cu sprijinul dlui Director Demian e în stare a cerceta și clasa I liceală pe care se află. — Pentru nobila faptă, ca și pentru altele de acest fel, — aduc în numele orfanului și a rudeniilor sale, călduroasă mulțămintă dlui director. N. T. inv.

Un depozit de muniții aruncat în aer! În orașul Auspach din Austria s'a petrecut zilele trecute o mare, nenorocire: Depozitul (marele magazin) pe muniții (gloanțe de tot felul) a luat foc Vineria trecută. Din lipsa de apă focul s'a întins până la magaziiile cu dinamită și gloanțe gata, cari luînd foc, au azvârlit prin o îngrezițoate explozie (aprindere cu spargere) toată magazia în aer. Zgudăitura exploziei a fost așa de puternică, încât casela din vecinătatea depozitului, au fost toate prăbușite și ele. Sunt numeroși morți și răniți. Pagubele abia se pot socoti.

Reuniunea Meseriașilor și Negustorilor împreună cu Famara „Doina”, din Polana (jud. Sibiu) aranjează petrecere (lunial) a 2-a zi de Rusalii, în pădurea Stauale.

Unde duce dușmănia... Vlășie Cotoșman și fiii săi Ioan și Simion, din Săn-Nicolaul mare (Bănat) nu trăiau prea bine cu vecinul lor Gavril Frățuțiu, dela spatele casei lor.

Într-o zi acest din urmă vede că cei trei vecini ai săi au scos câteva scânduri din Ingrăditură și intrînd în curtea lui, se apucaseră să-i scoată din pământ, de pe lângă gard, ceva tufiș, mlădițe crescute din pământ. Le tăiau cu niște topoare și săcuri. Mirat de asta, el se apropie de ei și le spune să

Dentist Dr. S. Seidner — Plombă. — Scoatere de dinți fără dureri. — Punere de danturi.

iasă din curtea lui, doar aci nu-i pădure; cum vin ei să i taie nusele răsărite pe lângă gard în curtea lui?

Atîta au așteptat cei 3 vecini cari îl dușmăneau. Au sîrit la ei cu topoarele și în câteva clipe l'au făcut una cu pământul, l'au omorît în chip barbar. Azi acela zace în pământ, scăpat de pizma și răutatea omenească, aceștia zac în temniță.

Logodnă. Dșoara Tavița Vasile și dl Iug. Ioan Sas, logodniți, Vințul de jos, Mag. Aprilie 1922.

Școala medie de fete din Orăștie, aduce mulțămintă următoarelor persoane, cari au dat suprasolviri la producțiunea ce-a avut loc în ziua de 7 Mai a. c. în sala hotelului „Central”. Dl S. Damian 50 lei, dl Balombr 30 lei, dl Aron Damian, dir. liceului, 20 lei, dl Dr. Maior Gasparovitz 20 lei, dl Botean 20 lei, dl L. Stoica 20 lei, dl Ciumaș 10 lei, dl Radu Spudercă 10 lei, dl Protopop Ienea 5 lei.

Reuniunea femellor rom. din Deva a primit la 5 Mai a. c. pentru Atelierul de țărătorie din Deva, la întrevinerea dlui Dr. Petru Groza fost ministru, un ajutor de 25,000 lei. Pentru acest generos gest de atenție și interesare întru sprijinirea industriei casnice, exprim și pe această cale dlui Dr. Groza în numele Reuniunii, cea mai profundă mulțămintă. Deva, la 20 Maiu 1922. Emilia Ardelean, prezidenta.

Dela Perceptorat. Impozitul pe lux și cifra afacerilor (darea pe negoț), ca și cele 6% după salariile funcționarilor, de pe luna Mai 1922 trebuie vîrsate la perceptoratul din Orăștie în zilele de mai jos:

6 Iunie contribuabilii ai căror numele de familie se începe cu una din literile A. B. C. D. E — 7 Iunie F. G. H. I. K. — 8 Iunie L. M. N. O. P. — 9 Iunie R. S. T. U. V. Z. — în 12 Iunie Societățile.

Ciudățeni din Viena. Avem nămea noastră o Listă de bucate dela un Restaurant (Kärtnerhof) din Viena. Iacă cum plătești azi în împărăteasca cetate, cea ieftină și plăcută de odinioară, mîncările:

1 supă 250 coroane; 1 friptură de vișel 1200 cor.; de porc 1400 cor.; 1 șnițel vienez 1800 cor.; costifă de porc 1800 cor.; 1 friptură la grătar 2000 cor.; 1 friptură de purcel a la Diable 2400 cor.; friptură de vișel a la Piemontese 2600 cor.; un „biftec” 3000 cor.; — un păhărel de rachiu 450 cor.; o prăjitură 450 cor.; 1 sticlă mică de vin 500 cor. — și așa mai departe. Acolo trebuie „să ai bani”, ca să poți prânzi. Și aci încă nu e scump, e numai mijlociu.

Cu ocaziunea înmormântării prealubitului nostru fiu, respective frate, mulțumim tuturor rudeniilor și cunoscuților, pentru participarea numeroasă. Îndeosebi aducem a-dîncă mulțămintă, onoratei „Reuniuni a meseriașilor români” din Orăștie pentru participarea și depunerea unei frumoase cununi, pe sicriul neuitatului nostru (tu respective frate.

Căslău, la 26 Mai 1922.

În numele înristatei familii
Iosif Bercean (Bulgăru).

Rușmă

arătați aceste foi și atunci cari nu le au, și le spuneți, că de-acum până la sfârșitul anului, le pot avea pentru numai 20 Lei.

Tipărituri

pentru cancelariile notariale și comunele, — și pentru Preturi.

Afară de cele 70 de feluri tipărituri înscrise în Nr. 13 al „Libertății”, s'au mai făcut și se află de vânzare la tipografia „Libertatea” din Orăștie, următoarele:

- Nr. 71. Jurnal, pentru încasarea de tot felul de dări și competențe.
- Nr. 72. Coală de cassa, pentru orașe.
- Nr. 73. Proces verbal despre învoirea mirelui și a miresel asupra religiei copiilor.
- Nr. 74. Hotărâre despre rectificarea înregistrării în registrul stării civile.
- Nr. 75. Hotărâre pentru permisul de a aranja joc, sau alte petreceri.
- Nr. 76. Atestat despre depunerea jurământului codrenilor §. 38. art. 31, 79).
- Nr. 77. Hotărâre despre înregistrarea ulterioară în registrul stării civile.
- Nr. 78. Hotărâre despre înregistrarea de nou în registrul stării civile.
- Nr. 79. Proces verbal despre inspectarea localului de crăsmă, la fața locului, când se cere brevet de crăsmărit și se cere părerea primpretorului, etc.
- Nr. 79a. Hotărâre pentru fixarea zilei de inspectare din punct de vedere polițial și sanitar-polițial a localului cerut pentru crăsmă.
- Nr. 80. Hotărâre pentru permis de edificare — bun pentru toate cazurile.
- Nr. 81. Hotărâre în cazul cind pretorul ori primpretorul etc. fixează și ține pertractare la fața locului în cauză de edificare. Servește și ca Citație a părților la pertractare în cauză de edificare.
- Nr. 82. Citare din cauză de contravenție, (pentru Pretură), cu Dovada de inmanuare.
- Nr. 83. Ordin penal în cauză de contravenție (pentru Preturi și Primăriile orașenești) provăzută cu fileră de inmanuare.
- Nr. 84. Registru administrativ (pentru Preturi).
- Nr. 85. Certificat comunal care se alătură la contract, adevărându-se, că cumpărătorul s'a ocupat cu economia și unicul izvor de câștig îi este agricultura.
- Nr. 86. Certificat comunal pentru descrierea personală, pentru a primi Carte (codică) de lucru sau condică (carte) de serviciu, etc.
- Nr. 87. Certificat de identitate, pentru primirea Pașaportului pentru străinătate.
- Nr. 88. Proces verbal pentru alegerea membrilor primăriei comunale.
- Nr. 89. Declarație pentru fert rachiu.
- Nr. 90. Proces verbal pentru revizuirea Tabelelor de recensământ.
- Nr. 91. Bilete de vite, în 3 limbi.

2 calfe pentru lucru de tnal chlgiu se primesc nu mai decât cu leafă după prețul zilei.

Oswald Hartwig
finichigiu Orăștie, jud. Hunedoara.
(452) 5-

Sebeșana bancă populară în Sebeșul săsesc imprumută sume mari, pe lângă garanție sigură, cu dobândă de netto 8% și 2% comision.

Primește depuneri pe lângă cele mai favorabile condiții.
Vinde: în Vinul-de-jos și în Sebeșul săsesc câte 1 casa Wertheimiană și mobile potrivite pentru bănci și cancelarii.
Amatorii se vor adresa direct la: „Sebeșana” în Sebeșul-săsesc.
(465) 3-6

Aviz.

Fec cunoscut, că mi-am adus vinul dela viia din Co-vășint, podgoria Aradului, și îl vând cu 10 Lei litrul, pe cel din 1918 cu 6 Lei litru, vinul roșu cu 20 Lei litrul

Vânzarea să face dela 50 litre in sus.

Vând și rachiu propriu de drojdie și comică prefript (intors)

Teodor Vulpe,
depozit de lamne, Orăștie.
1-3 (486) Telephone 30

Casă de vânzare,

este în Orăștie, strada Romoșelului Nr. 23. (485) 1-2

Casă de vânzare.

Cu 2 fronturi, Calea Mihai Viteazul și Strada Șaguna (de mijloc) potrivită pentru ori ce meserie având 1 odaie, 1 bucătărie, atelier mare, plivniță, cămară, un șopru mare de zid, fântână, grădină și curte mare. Informații în casă. (461) 3-6

Un băiat orfan de părinți, se primește ca învățacel

la Ioan Belea, comerciant.
(467) 2-3 Băița, lângă Deva.

De vânzare! Casa din strada

Mihai-Viteazu (Drumul țării, spre gară) Nr. 61 (colț), constătoare din 4 încăperi spațioase, cu local de prăvălie și cărcimă, magazin, plivniță, grajd, curte spațioasă, fântână, șopru și grădină mare, e de vânzare din mână liberă. Informații în casă (474) 3-3

Caut loc de magazin

la o întreprindere comercială sau la o prăvălie. Cunosc limbile română, germană, maghiară, italiană, și 2 limbi slave. Mă pricep la mărfuri și la evidența lor. (457) 3-3

Adresa la Administrația foil.

Anunț.

Aduc la cunoștința onoratului public că de-acum încolo în

Omnibusul meu

cel comod pentru 8 persoane, — duc din oraș la gară sau dela gară în oraș, pentru

numai 5 Lei.

și bagaj până la 20 kigr. gratis. De asemenea omnibusul poate fi comandat pentru dus la scările dela Geoagiu. Taxa pentru omnibusul întreg, dus și venit napoi, e 200 Lei. Dar mai mult de 8 persoane nu pot merge de-odată.

Cu stimă:
Herman Majer,
expeditor și transportator.
(478) 2-3

„ORIENTUL”

Institut de credit și economii, societate pe acții în Dobro

Convocare.

Domnii acționari ai institutului în lichidațiune „ORIENTUL” prin această se convocă la

a XIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 9 Iulie st. n. 1922 la orele 2 p. m. în localul institutului spre de lichidatori.

1. A stabili și a aproba conturile de încheiere pe anul 1921 prezentate de lichidatori.

2. A asculta și a pertracta raportul lichidatorilor asupra situației institutului.

3. Eventuale propuneri. ✓
Se notează, că dacă acționarii nu se vor prezenta în numărul recerut de statute la adunarea din 9 Iulie, în acel caz adunarea se va ține la 24 Iulie la locul și timpul sus zis, decidându-se asupra programului, fără considerarea numărului acționarilor prezenți.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare, fie în persoană, fie prin plenipotențiași, trebuie să-și depună acțiunile la casa institutului sau la casa altor instituturi financiare, cel mai târziu până la 8 Iulie st. n. 1922 orele 4 p. m.

Conturile de încheiere sunt:

BILANȚ — Activa: Cassa 699'47; Bănci: 54.960'84; Cambii cu cavenț: 5.259'50; Diverse conturi debitoare: 4.632'07; Profit și Perdere: 7.123'78. — Pasiva: Capital social: 50.000; Fond de rezervă: 11.769'70; Fond de penziune: 3.188'25; Depuneri 6.389'70; Diverse conturi creditoare: 65; Dividende neridicate: 1.263'50 lei.

PROFIT și PERDERE — Debit: Spese: 4.660'45; Profit transpus din 1921 2.363; Chirie: 600 —; Credit: Interese după cambii: 619'85; Diverse: 858'80; Perdere: 7.123'78 lei.

Debit. Contul Bilanț la 31 Decembrie 1921. Credit

	Lei b.		Lei b.
Cassa	699 97	Capital social	50 000
Bănci	54 960 84	Fond de rezervă	11 769 70
Cambii	5 259 50	Fond de penziune	3 188 25
Diverse	4 632 07	Depuneri	6 389 70
Profit și Perdere	7 123 78	Dividendă neridicată	1 263 50
		Diverse	65
	72 676 16		72 676 16

Debit. Contul Profit și Perdere. Credit

	Lei b.		Lei b.
Spese de administrație	4 660 45	Profit transpus din 1920	23 09
Contribuție	3 355	Interese dela cambii	614 85
Porto	10	Diverse	858 80
Chirie	600	Perdere	7 123 78
	8 625 45		8 625 45

Dobro, la 31 Decembrie 1921.

COMITETUL LICHIDATOR:

Dr. Petric, m. p. Vraciu, m. p. Hădan, m. p. Șuiga, m. p.

Subsemnatul comitei de supraveghiere am examinat conturile Bilanț și Profit și Perdere prezente și le-am aflat exacte.

Dobro, la 1 Iunie 1922.

G. Cărăbașiu, m. p. P. Sîndea, m. p. I. Haneș, m. p.

„CETATEA”

BANCA ECONOMICA-COMERCIALA S. A. BRAȘOV

SUCURSALE: București (Pasajul Majestic), Cluj (Str. Regina Maria 19), Cohalm, Gheșla, Galați, Odorhelu și Toplița-română.

Capital social deplin vărsat . . . . . Lei 10 000.000 —
Capital social în emisiune . . . . . Lei 60 000.000 —
Fond de rezervă . . . . . Lei 2 000.000 —
Depuneri . . . . . Lei 20 000.000 —

Se ocupă cu tot felul de afaceri.

Primește depuneri spre fructificare, pe libel sau în cont-curent cu 5-6% dobândă anuală, măsurată sumei și duratei depunerii.

Darea o plătește institutul.

Incassază cecuri americane emise asupra oricărei bănci din Transilvania și vechiul Regat, pe lângă condițiunile cele mai favorabile.

Agencie proprie în America și legătură directă cu mai multe bănci mari din diferitele orașe al Statelor Unite (Nord-americane) și Canade.

Prin Agenția noastră din America licidăm orice afaceri de moștenire din Statele-Unite (Nord-americane) în timpul cel mai scurt și cu condițiile cele mai convenabile.

Adresați-vă cu încredere la Centrală sau oricărei sucursale în orice afaceri bancare și veți fi serviți cu cea mai mare promptitudine

(482) 2-4

Direcțiunea Generală.